

LECTIO QUARTA ET TRICESIMA

Ο ΣΚΙΠΙΩΝΑΣ Ο ΑΦΡΙΚΑΝΟΣ ΚΑΙ ΟΙ ΛΗΣΤΑΡΧΟΙ

ΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Cum Africānus in Literno esset, complūres praedōnum duces forte salutātum* ad eum venērunt. Tum Scipio, cum se ipsum captum* venisse eos existimasset, praesidium domesticōrum in tecto* conlocāvit. Quod ut praedōnes animadvertērunt, abiectis armis ianuae appropinquavērunt et clarā voce Scipiōni nuntiavērunt (incredibile audītu!*) virtūtem eius admirātum* se venisse. Haec postquam domestici Scipiōni rettulērunt, is fores reserāri eosque intromitti iussit. Praedōnes postes ianuae tamquam sanctum templum venerāti sunt et cupide Scipiōnis dextram osculāti sunt. Cum ante vestibulum dona posuissent, quae homines deis immortalibus consecrāre solent, domum revertērunt.

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

ΤΟ ΣΟΥΠΙΝΟ

- Ρηματικό ουσιαστικό αρσενικού γένους, δ' κλίσης
- Έχει μόνο δύο πτώσεις: αιτιατική [-um] και αφαιρετική [-u]

Αιτιατική	➔	amatum	deletum	lectum	auditum
Αφαιρετική	➔	amatu	deletu	lectu	auditu

- Το ΣΟΥΠΙΝΟ σε ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ δηλώνει **τον σκοπό της κίνησης**** και συνοδεύεται από ρήματα που **εμπεριέχουν την έννοια της κίνησης** [eo, venio, mitto...]
e.g. Praedones venerunt **eum salutatum** [οι ληστές ήρθαν **για να τον χαιρετήσουν**]
- Το ΣΟΥΠΙΝΟ σε ΑΦΑΙΡΕΤΙΚΗ δηλώνει **αναφορά** και συνήθως συνοδεύεται από **επίθετα** όπως **facilis, difficilis, iucundus, incredibilis, mirabilis** κ.λπ.
e.g. Incredibile **auditu!** [απίστευτο **να το ακούει κανείς!**]
- Εφόσον το ΣΟΥΠΙΝΟ ανήκει σε **ρήμα μεταβατικό**, μπορεί να **δέχεται και αντικείμενο**.
e.g. Praedones venerunt **Scipionem salutatum**
[οι ληστές ήρθαν για να χαιρετήσουν **τον Σκιπίωνα**]

*** Ο σκοπός της κίνησης στα λατινικά δηλώνεται συνολικά με πέντε [5] τρόπους:

- *causā / gratiā* + γερούνδιο σε γενική
- *ad* + γερούνδιο σε αιτιατική
- σουπίνο σε αιτιατική
- τελική πρόταση
- αναφορική τελική πρόταση

ΟΙ ΔΕΥΤΕΡΕΥΟΥΣΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Cum Africanus in Literno esset

cum se ipsum captum venisse eos existimasset

Quod ut praedones animadverterunt / ut praedones id [=quod] animadverterunt*

Haec postquam domestici Scipioni rettulerunt

Cum ante vestibulum dona posuissent

quae homines deis immortalibus consecrare solent

Προσοχή!

appropinquo + δοτική

nuntio + αιτιατική + δοτική

refero + αιτιατική + δοτική

ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Να μεταφέρετε τις παρακάτω λέξεις του μαθήματος XXXIV στον αντίθετο αριθμό.

praedōnum	➔	
eum	➔	
se	➔	
ipsum	➔	
praesidium	➔	
tecto	➔	
ianuae	➔	
voce	➔	
virtūtem	➔	
eius	➔	
Haec	➔	
templum	➔	
immortalibus	➔	

2. Να γράψετε τους άλλους βαθμούς του επιθέτου clara από το μάθημα XXXIV διατηρώντας την πτώση, τον αριθμό και το γένος του.

ΘΕΤΙΚΟΣ	ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΟΣ	ΥΠΕΡΘΕΤΙΚΟΣ

3. Να γράψετε τους πιο κάτω τύπους ρημάτων σύμφωνα με την οδηγία που ακολουθεί τον καθένα (όπου χρειάζεται, να λάβετε υπόψη το υποκείμενό τους στο κείμενο).

esset · να γραφεί το γ' πληθυντικό πρόσωπο οριστικής μέλλοντα και παρακειμένου

venērunt · να γραφεί το β' πληθυντικό πρόσωπο υποτακτικής μέλλοντα και παρακειμένου

existimasset · να γραφεί το β' ενικό πρόσωπο προστακτικής ενεστώτα στην ίδια φωνή

animadvertērunt να γραφεί το α' ενικό πρόσωπο υποτακτικής παρατατικού στην ίδια φωνή

nuntiavērunt να γραφεί το γ' ενικό πρόσωπο οριστικής μέλλοντα στην ίδια φωνή

rettulērunt να γραφεί το β' ενικό πρόσωπο υποτακτικής παρατατικού στην ίδια φωνή

osculāti sunt να γραφεί το α' πληθυντικό πρόσωπο υποτακτικής υπερσυντελικού στην ίδια φωνή

posuissent να γραφεί το γ' ενικό πρόσωπο οριστικής ενεστώτα, μέλλοντα και παρακειμένου

solent να γραφεί το γ' πληθυντικό πρόσωπο προστακτικής μέλλοντα στην ίδια φωνή

revertērunt να γραφεί το β' ενικό πρόσωπο οριστικής ενεστώτα

4. Να αντικαταστήσετε το **debeo + απαρέμφατο**¹ [ενεργητική σύνταξη] από τον αντίστοιχο τύπο της Παθητικής Περιφραστικής Συζυγίας. Όπου χρειάζεται να δηλωθεί το ποιητικό αίτιο.

ΠΡΟΣΟΧΗ αν θα χρησιμοποιήσετε **ΠΡΟΣΩΠΙΚΗ** σύνταξη ή **ΑΠΡΟΣΩΠΗ**.

- i. Claro Romano poetae homines boni studere debebant.
-

- ii. Clarissimum Romanum ducem Carthaginenses occidere debuerunt.
-

5. Για κάθε μία από τις παρακάτω λέξεις του κειμένου XXXIV να γράψετε μία (1) ετυμολογικώς και σημασιολογικώς συγγενή λέξη, προερχόμενη από κάποια από τις σύγχρονες ευρωπαϊκές γλώσσες (αγγλικά ή γαλλικά ή ισπανικά ή ιταλικά ή γερμανικά).

¹ Βλ. Lectio XXXIII

Λατινική λέξη		Αγγλική λέξη	Γαλλική λέξη	Ισπανική λέξη	Ιταλική λέξη	Γερμανική λέξη
appropriquaverunt	➔					
admiratum	➔					
templum	➔					

6. Να αντιστοιχίσετε τα ουσιαστικά το κειμένου XXXIV της στήλης Α' με τις πτώσεις της στήλης Β'.

A	B
praedonum	Αιτιατική ενικού
se	Γενική ενικού
ianuae	Αφαιρετική ενικού
	Ονομαστική ενικού
	Γενική πληθυντικού
	Αφαιρετική πληθυντικού

7. Να χαρακτηρίσετε ως Ορθό ή Λάθος το περιεχόμενο των παρακάτω προτάσεων χρησιμοποιώντας ανάλογα τα σύμβολα ✓ ή ✗.

- Romanis senatui parendum est.

	Ορθό	Λάθος
Ο τύπος <i>Romanis</i> είναι αφαιρετική πληθυντικού		
Ο τύπος <i>parendum est</i> είναι προσωπική σύνταξη παθητικής περιφραστικής συζυγίας		

- Milites ducem occisum venerunt

	Ορθό	Λάθος
Ο τύπος <i>milites</i> είναι ονομαστική πληθυντικού		
Ο τύπος <i>occisum</i> είναι σουπίνο του σκοπού της κίνησης		

8. Να δηλώσετε ποια από τις παρακάτω προτάσεις είναι γραμματικά και συντακτικά ορθή γράφοντας δίπλα από την ορθή απάντηση το σύμβολο ✓. Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας.

Hostis a militibus occisum est.	
---------------------------------	--

Hostes a militibus occisus est.	
Hostis a militibus occisus est.	
Hostes militibus occisus est.	

9. Να εντοπίσετε και να διορθώσετε το συντακτικό σφάλμα σε κάθε πρόταση που ακολουθεί.

- i. Poetae Graeci plures libros a Romanos scripserunt.

Σφάλμα	Διόρθωση

- ii. Cleopatra cum Antonio in Alexandriam vivebat.

Σφάλμα	Διόρθωση

10. Να αντικαταστήσετε το σουπίνο της πρότασης με δύο άλλους τρόπους ώστε να δηλώνεται επίσης ο προσδιορισμός του σκοπού.

Dux in Italiam venit pugnatum.

- i. _____
ii. _____

11. Να μετατρέψετε την ενεργητική σύνταξη σε παθητική:

- i. Tum Scipio praesidium domesticorum in tecto conlocavit

- ii. Haec domestici Scipioni rettulerunt

- iii. Cum ante vestibulum dona posuissent

12. Να μετατρέψετε την παθητική σύνταξη σε ενεργητική:

Is fores reserari eosque intromitti iussit

13. **Να μεταφραστούν στα λατινικά οι ακόλουθες προτάσεις με δύο τρόπους (debeo + απαρέμφατο και με τον αντίστοιχο τύπο της παθητικής περιφραστικής συζυγίας) και να δηλωθεί το ποιητικό αίτιο:**

i. Οι ληστές πρέπει να πετάξουν μακριά τα όπλα.

ii. Οφειλαν οι άνθρωποι να αφιερώνουν τα δώρα στους αθάνατους θεούς.

iii. Οφείλεις να μεταφέρεις αυτά τα λόγια στον Σκιπίωνα.

14. **Να μεταφραστούν στα λατινικά οι ακόλουθες προτάσεις. Ο σκοπός να αποδοθεί με την αιτιατική του σουπίνου.**

i. Ήρθαν οι εχθροί για να πολιορκήσουν την πατρίδα μας.

ii. Οι σύμμαχοι στέλλουν απεσταλμένους για να ζητήσουν ειρήνη.

iii. Ο Νέστορας ήταν ευχάριστος στο να τον ακούει κάποιος.

iv. Η αρετή είναι δύσκολη να την πετύχει κάποιος.

v. Οι Γερμανοί πήγαν στο στρατόπεδο των Ρωμαίων για να θαυμάσουν την αρετή των στρατιωτών.

vi. Είναι απίστευτο να το βλέπει κανείς αυτό.

- vii. Οι Γαλάτες ήρθαν στην πόλη για να εγκαταστήσουν τις λεγεώνες τους κοντά στον ποταμό Τίβερη.

15. Να αντικαταστήσετε τη φράση *incredibile auditu* με άλλη ισοδύναμη έκφραση.
